

**Ajudem
a triar el futur**

Introducció

Els joves que comencen a dibuixar el seu futur professional, ho han de fer en un escenari molt diferent en el que ho van fer els seus pares. L'escenari, el mercat de treball, és canviant i incert, i aquestes característiques fan complexes les transicions acadèmiques i professionals, especialment les primeres, que les viuen en plena adolescència, molt sovint mancats d'informació i orientació, necessàries per enfocar adequadament la tria.

Amb l'objectiu de dotar les famílies de recursos perquè us sentiu més segurs alhora d'acompanyar els vostres fills i filles en aquestes transicions, us presentem aquesta guia que conté consells senzills i pràctics.

La presa de decisions relativa a la tria d'estudis i professió pivota, com a mínim, al voltant de tres aspectes fonamentals:

**Coneixement de l'entorn
laboral actual**

A

ENTORN LABORAL

Autoconeixement

B

AUTOCONEIXEMENT

**Coneixement de l'entorn
formatiu-acadèmic**

C

ENTORN FORMATIU

Coneixement de l'entorn laboral actual

L'etapa adolescent es caracteritza, en general, perquè els fills expliquin poques coses als pares. Cal doncs, compensar aquest fet i proposar-los de parlar sobre quines idees tenen a propòsit del seu futur professional i acadèmic.

S'han imaginat mai treballant en un futur ?

En cas afirmatiu, en quina o quines professions?
Pregunteu-los com han conegut les professions que els interessin...(televisió, amics...) i recomaneu-los que cerquin informació sobre què consisteixen aquestes feines d'interès...convideu-los a que parlin amb professionals que les exerceixen perquè els expliquin els pros i contres de la professió, i si teniu ocasió, procureu-los contactes de professionals/amics que treballin d'allò pel que senten curiositat.

En cas negatiu, demaneu-los que s'imaginin treballant en un futur, (de què, com, on...) i així forceu una petita reflexió sobre el tema. No cal fer-ho en un espai molt formal; podeu aprofitar espais informals, com ara quan els acompanyeu a fer alguna extraescolar, o els aneu a portar o a recollir a l'escola, o bé parleu amb els tutors/es que quan treballin aquest tema us avisin perquè vosaltres pugueu parlar-ne també amb ells els mateixos dies en què ho aborden a l'escola.

1

IMAGINAR
EL FUTUR

És l'edat dels mites, la veneració de grups musicals, esportistes d'èlit, famosos...aquestes influències de l'entorn condionen d'una forma molt subtil la tria que fan els joves de professió i estudis. Poseu-vos i poseu-los en alerta de que aquesta influència és real i que fóra bo que no afectés la tria que acabin fent.

2

ALERTA AMB
ELS MITES

Convideu els vostres fills a que explorin el món de les professions. Què fan aquells professionals pels que senten més interès? Com fan la seva feina? En quin entorn la duen a terme? Canvia la feina en funció del context on la realitzen? Estan contractats? Treballen com autònoms? Quina formació acadèmica tenen?

3

EXPLORAR
PROFESSIONS

La família que orienta actua com un FAR, il.luminant l'horitzó i mostrant les rutes possibles. Totes les activitats, reflexions, converses, propostes que feu als vostres fills haurien de tenir per objectiu "obrir-los el cap" i "mostrar-los coses que desconeixen perquè la seva joventut no els ha permès encara aproximar-s'hi". Totes les propostes que els feu en aquest sentit, seran d'un gran valor orientador.

4

LA FAMÍLIA,
UN FAR

Estigueu alerta de no condicionar els vostres fills amb les vostres expectatives sobre el que seria millor acadèmicament i professional per ells; feines amb més prestigi social i econòmic, sectors professionals que generen més ocupació, feines semblants a les vostres perquè us agrada molt la feina que feu, o feines diferents perquè no esteu satisfets amb la feina que realitzeu....

5

SENSE
CONDICIONAR

A vegades prenen decisions que responen a les expectatives del seu entorn familiar no als propis desitjos.

6

ELS DESITJOS
PROPIES

Procureu parlar amb els fills de manera positiva sobre el valor que atribuiu al treball: la satisfacció personal, el contacte amb altres professionals, la possibilitat d'ajudar als altres, el progrés científic-tècnic al que contribuïm, etc. És la transmissió del valor social del desenvolupament professional.

7

LA FEINA,
QUELCOM POSITIU

Les vostres vivències en relació a la feina són determinants perquè s'il·lusionin pel món del treball, ja que l'entorn, és altament descoratjador; alts percentatges d'atur juvenil, de fracàs escolar, d'abandonament prematur del sistema educatiu, creixent mobilitat internacional per manca d'oportunitats laborals al país.....

8

VIVÈNCIES
POSITIVES

És recomanable que coneguin l'estat i el progrés econòmic-social a escala local, autonòmica, estatal, europea i mundial. Aquesta informació els donarà una perspectiva realista de cap a on va l'economia mundial.

9

INFORMACIÓ
VALUOSA

La lectura de premsa i revistes especialitzades de sectors que resulten motivadors per ells, seria una altra de les eines que podeu posar al seu abast.

10

LECTURA
VALUOSA

Autoconeixement

Com sóc jo ? què m'agrada fer ? en què destaco?...Cada transició professional i acadèmica, demana una reflexió de qui sóc i què vull i què puc aconseguir amb el què sé, i ser fer. Aquesta reflexió sobre un mateix, sumada a l'exploració del mercat de treball i les oportunitats que ofereix....els portaran a construir una decisió sobre el QUÈ PODEN FER.

1

COM SÓC?

Els adolescents han d'haver desenvolupat certa autonomia alhora de prendre decisions relatives a la tria d'estudis. Per fer-ho, necessiten haver-se entrenat en etapes evolutives anteriors. És recomanable que la família entreni els fills des de petits a prendre decisions de forma autònoma.

2

AUTONOMIA
DES DE PETITS

No hauriem d'estalviar que els fills s'equivoquin, perquè aquestes anades i vingudes, generen molt aprenentatge, ajuden a construir el projecte de vida professional i són altament recomanables per fer-los més tolerants a la frustració.

3

L'ERROR
JA ESTÀ BÉ

Els adolescents són impulsius, exigeixen rapidesa en la resposta, tot ha de ser quan i com ells volen. El procés de presa de decisions és per definició elaborat i hauria de ser pensat i reflexionat. La família heu de fer veure als vostres fills aquesta necessitat, perquè el resultat del procés sigui el més coherent i consistent possible.

4

REFLEXIÓ
I NO IMPULS

L'exemple dels pares els pot ser útil...expliqueu-los com va triar vosaltres els vostres estudis i la vostra professió. Quines dificultats va tenir? Qui us va acompanyar en el procés de presa de decisions? Com ho van fer? Amb perspectiva, si penseu que va encertat en la tria, i per què si o per què no?, en definitiva, poseu-vos en el seu lloc, i recordeu com va viure aquestes transicions a la seva edat, i què va trobar a faltar. Eviteu comparar-vos amb ells. Són altres temps.

5

EL NOSTRE
EXEMPLE

Triar una professió o àmbit professional que interressi ha de ser un objectiu prioritari dels vostres fills...i construir després un itinerari acadèmic que els permeti assolir aquest objectiu, serà el pas següent. Aquesta forma d'enfocar les primeres transicions en relació al seu futur, segueix sent útil als joves en primera instància. Però actualment, els itineraris professionals, igual que els personals ja no són lineals, sinó ben al contrari. En aquest camí traçat inicialment, hi haurà aturades, períodes de treball intermitents, redefinicions d'itinerari acadèmic i/o professional, estades per estudis i/o feina a l'estranger, i disciplines que tot i semblar allunyades entre si, es troben. Per exemple, bé un jove que estudia ADE i després estudia a l'institut del teatre perquè descobreix que la seva passió és actuar...i acaba muntant una companyia de teatre pròpia posant en joc els coneixements adquirits fent ADE.

6

ITINERARIS
NO LINEALS

Recomanem que els fills desenvolupin o entrenin certes competències per afrontar amb èxit les etapes educatives i professionals futures: la tolerància a la frustració, a ponderar adequadament les expectatives d'èxit, a gestionar del fracàs, a practicar l'escolta activa i l'empatia, a respectar compromisos, demorar les recompenses i afavorir l'assumpció de les responsabilitats...

7

COMPETÈNCIES
ÚTILS

Reconegueu els punts forts dels vostres fills; i digueu-los-els. A vegades, tendim a "renyar-los" pel què no fan i oblidem de reforçar-los positivament reconeguent allò que fan molt bé.

8

REFORÇAR
ELS PUNTS FORTS

Animeu els vostres fills a tenir experiències fora de l'escola: activitats extraescolars, voluntariat, treball a l'estiu, en cap de setmana o a temps parcial, monitors d'esplai... Aquest tipus d'experiències els permeten posar-se en joc en diferents contextes i són una bona manera d'arribar a conèixer-se millor, desenvolupar importants qualitats humanes i viure experiències d'aprenentatge variades.

9

EXPERIÈNCIES
DIVERSES

Coneixement de l'entorn formatiu-acadèmic

Tenir informació no significa estar ben orientat. Recomanem que encoratjeu els vostres fills a que cerquin informació consultant diferents fonts, que la contrastin amb els tutors/es del centre educatiu, amb amics, amb vosaltres....

1

INFORMACIÓ
COMPLEMENTÀRIA

No els estalvieu que cerquin informació per ells mateixos. El procés de cerca d'informació és per si mateix generador d'aprenentatge i alhora durant el procés ja van prenent decisions a propòsit de la tria que faran.

2

AUTONOMIA
EN LA RECERCA

Com a família, heu d'estar informats de les activitats escolars i la dinàmica del centre educatiu, i també com enfoquen i aborden l'orientació professional amb els alumnes. Aquesta informació és recomanable sol·licitar-la al centre abans de la matrícula, i demanar que us expliquin com ho treballen, amb quins objectius i en quines etapes de l'ESO ho fan.

3

QUÈ FA
L'ESCOLA?

És molt important estar informats de qui són els tutors i professorat de l'etapa, així com l'organigrama del centre, tenint clar que el vostre referent en primera instància serà sempre els tutor/a per comentar-li aspectes relacionats amb el procés de tria que ha de fer el vostre fill/a al finalitzar l'etapa educativa.

4

TUTOR,
PRIMERA REFERÈNCIA

Escolteu el consell orientador del centre educatiu; aquest es fruit del progrés del vostre fill en l'etapa educativa i respòn a la voluntat del centre d'oferir a l'alumne la seva opinió en relació a la tria que pot fer quan finalitzi l'etapa que cursa.

5

OPINIÓ DE
L'ESCOLA

La sol·licitud d'una entrevista a principi o durant el primer trimestre del curs escolar és fonamental. Us permetrà compartir la vostra mirada i la mirada del tutor/a sobre el vostre fill/a.

6

L'ENTREVISTA

Recomanem que a l'entrevista amb el tutor/a hi assisteixin el pare i mare junts. També en el cas de parelles separades.

7

SI ÉS POSSIBLE,
JUNTS

Per contribuir conjuntament a l'orientació del vostre fill/a, convé tenir una relació estreta amb el tutor-orientador per acompanyar l'alumne/fill en la mateixa direcció. El sistema educatiu a Catalunya, preveu que sigui el tutor/a del centre qui coordini l'orientació acadèmica dels alumnes. Les famílies han de posar-se d'acord amb el centre per a remar junts en la mateixa direcció. Sinó ens podem trobar que l'orientador/tutor del centre fa propostes en una direcció i la família cap a una altra, provocant en l'alumne un gran desconcert.

8

TREBALL
EN EQUIP

És important, és clar, fer el seguiment de la seva trajectòria acadèmica en relació a les notes i els resultats. Però és tant o més important que quan feu parreu amb el tutor/a del vostre fill/a us expliqui què ha après, el que li resulta més fàcil d'aprendre i el que se li fa més feixuc, del per què, de com és, de què li agrada fer a classe, en què destaca, de com es relaciona amb els companys, quin roll ocupa en les relacions entre iguals...així vosaltres també podeu contrastar aquesta informació que us donen des de l'escola amb com es mostra el vostre fill a casa.

9

RENDIMENT I ACTITUD
A L'ESCOLA

És recomanable que els pares coneguen el sistema educatiu, i les possibilitats que ofereix aquest d'entrar i sortir. És bo conèixer totes les opcions i descobrir que hi poden haver diferents itineraris acadèmics per a desenvolupar la mateixa professió. També cal conèixer les oportunitats d'aprenentatge que ofereix l'educació no reglada, com ara els cursos de formació ocupacional i els programes de formació i inserció.

10

SISTEMA
EDUCATIU

Encara existeixen itineraris acadèmics que gaudeixen de poc prestigi per part de les famílies. Compte que aquest biaix no condicioni la tria dels vostres fills, descartant opcions d'estudis que encaixen millor que altres amb les seves possibilitats i interessos.

11

ALERTA AMB
EL PRESTIGI

Les famílies podeu utilitzar el consell escolar com a lloc on expressar les vostres inquietuds en relació a l'orientació professional dels alumnes. Actualment, només un 9% de les famílies participen en el consell escolar dels centres.

12
CONSELL
ESCOLAR

És recomanable que us poseu a disposició del centre educatiu per a participar en taules rodones o altres activitats que organitzin relacionades amb la tria acadèmica i professional dels estudiants.

13
COL·LABORACIÓ
AMB EL CENTRE

Quan explorin els estudis, considerem imprescindible que consultin bé el pla d'estudis, i comparin el mateix estudi ofertat per diferents centres (públic, privat, concertat), el detall de les assignatures que faran, com seran les classes, número d'alumnes per classe, com es faran l'avaluació (anual, semestral..), on es faran les practiques, el % d'inserció laboral dels estudiants que obtenen la titulació, on troben feina els estudiants quan finalitzen, quin tipus de feina troben....

14
CONÈIXER
ELS ESTUDIS

Recomanable, després d'haver fer aquesta cerca d'informació inicial, participar en les sessions informatives o jornades de portes obertes que organitzen totes els centres educatius; això els permetrà conèixer el professorat, resoldre dubtes, visitar les instal.lacions....i en definitiva, acabar de fer-ses una idea clara de quin centre triar.

15
PORTES
OBERTES

En aquest procés de cerca d'informació i de visites a centres educatius la família els podeu acompanyar, però no recomanem que feu vosaltres les gestions enlloc d'ells.

16
CERCA
AUTÒNOMA

La tria acadèmica no hauria d'estar condicionada per si el centre educatiu queda més aprop o més lluny de casa. Si practiquen la mobilitat a petita escala (canvi de districte) seran capaços més endavant de plantejar-se la mobilitat a gran escala (estudis a l'estranger parcialment o íntegre, intercanvis internacionals, camps de treball...).

17
MOBILITAT

Les situacions econòmiques no haurien de ser un obstacle per decidir què estudiar; recomanem, abans de descartar cap opció, que els vostres fills cerquin fórmules de finançament que facin que la tria feta sigui possible: beques i ajuts a l'estudi, compaginar estudi i treball o altres opcions.

18
FINANÇAMENT

Idea i coordinació

Amb la col·laboració de

Elaboració de continguts

Ajuntament de
Barcelona

educaweb (*)